

Fornyings- og administrasjonsdepartementet
Boks 8004 Dep
0030 Oslo

Att.:

Deres ref.: 13/142

Vår ref.: 1461-3422/

Oslo, 29. april 2013

HØRING – HINDRE FOR DIGITAL VERDISKAPNING

Vi viser til høringsbrev datert 17. januar om ovennevnte. Mediebedriftenes Landsforening (MBL) er mediebedriftenes bransje- og utgiverorganisasjon. MBL skal bidra til å styrke og verne ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten som grunnleggende verdier i et demokratisk og åpent samfunn, og arbeider for gode og stabile rammebetingelser som fremmer et mangfold av økonomisk sunne medier.

Organisasjonen teller over 320 medlemsbedrifter, herunder 181 avisbedrifter, 13 fjernsynsselskaper og 16 magasin- og ukepressebedrifter. Også annonsesamkjøringer og enkelte reklamebyrå/mediebyråer er medlem hos oss. Medlemmene omsetter for nesten 20 mrd. kr, og sysselsetter rundt 15 000 personer.

Immaterielle rettigheter

Utvalget mener det er et behov for en forenkling av klareringsordningene (typisk gjennom Kopinor, Tono, Norwaco, Bono mv). Det pekes på det forhold at man må kontakte flere organisasjoner for å få klarert innhold av ulike kategorier og at dette kan medføre at noen ikke tar seg bryet med å klarere, eller ikke lykkes med å klarere. Det må etter utvalgets syn legges til rette for en online, samlet og automatisk klareringsordning. Det bør også vurderes om det bør innføres tvangslisens, dvs at man ikke behøver rettighetshaverens tillatelse for bruk, men at bruk utløser vederlag.

Utvalget mener det er behov for en rebalansering av opphavsretten. Etter deres syn har opphavsmannes rettigheter blitt styrket og den alminnelige oppfattelsen er at reguleringen som har til hensikt å beskytte et levende og utviklende kulturliv virker mot sin hensikt. Her viser de til flere eksempler, for eksempel at TV- og filminnhold blir tilgjengelig digitalt lenge etter opprinnelig premiere.

Videre mener utvalget at opphavsretten er til hinder for innovasjon og nye tjenester. Det pekes bl.a. på at volum av innhold ofte er en forutsetning for å lykkes. Slik vi forstår utvalget er det ikke innholdet i tjenestene som er det sentrale, men tjenestene rundt. Det er her de store fremtidige økonomiske og samfunnsmessige verdiene etter utvalgets syn skapes.

MBL vil peke på at dersom man skal skape verdier på tjenester rundt innhold må noen skape innholdet. Utvalget synes å glemme at utvikling av digitalt innhold er digital verdiskapning. Det er en forutsetning for at det skal skapes innhold at de som finansierer innholdet har muligheter for å tjene penger på sin innsats. Dette innebærer at rettighetshaver i stor grad må ha mulighet til selv å bestemme hvordan og når innholdet gjøres tilgjengelig i markedet. Rettighetshaver må ha mulighet til å bestemme over sin egen forretningsstrategi, ha kontroll over hvordan og i hvilke sammenhenger innholdet brukes, og må kunne beskytte seg mot at innholdet brukes i tjenester som konkurrerer mot rettighetshavers egne tjenester. Samtidig bør forholdene ligge til rette for å inngå avtaler og samarbeid med utviklere/tilbydere av nye tjenester der det er hensiktsmessig.

I denne sammenheng bør myndighetene etter vårt syn vurdere om opphavsretten til alle verk skapt i arbeidsforhold som en hovedregel bør gå over til arbeidsgiver, på samme måte som det i dag er regulert for dataprogrammer jf. åndsverkslovens § 39 g. MBLs medlemmer har gjennom tariffavtaler og lokalavtaler med journalistene forhandlingsløsninger om overgang av rettigheter til utnyttelse av verk. Tariffavtalene er imidlertid toårige, noe som innebærer at mye av den flermediale virksomheten og de tilhørende investeringer hos våre medlemmer hviler på uvisshet om de fremtidige avtalemessige vilkår for virksomhetene.

Når det gjelder mulighetene for et enklere klareringssystem vil vi minne om at en lovlig klarering aldri vil kunne være like enkel og billig som ulovlige gratistjenester. Det er derfor avgjørende at man har en forutsigbar og effektiv beskyttelse av rettighetene. Vi viser i denne sammenheng til vår høringsuttalelse i forbindelse med de siste endringene i åndsverksloven. Etter MBLs syn vil en generell avtalelisenshjemmel kunne være et godt virkemiddel for enklere klarering. En slik ordning vil gi rettighetshaverne den ønskede kontroll, samtidig som det vil være enklere for brukeren å få klarert for den bruk man ønsker.

Offentlig digitalisering

I kapittelet "Offentlig digitalisering" fremhever utvalget at offentlig data må deles. Det pekes på fire hovedargumenter for dette:

- Effektivisering og innovasjon
- Næringsutvikling
- Demokratisering
- Gjennomsiktighet.

MBL er enig i utvalgets hovedsyn om at offentlig data må deles. I den forbindelse vil vi vise til høringsuttalelse fra Norsk redaktørforening, og de prinsipper for tilgang som der slås fast:

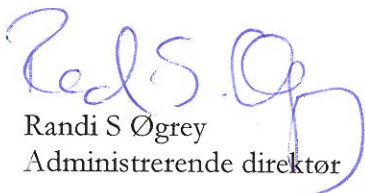
- Tilgang skal være lik for alle
- Tilgang skal om ønskelig gis i form av rådata – der dette er mulig
- Tilgang skal gis i de formater som dataene finnes i
- Tilgangen skal som utgangspunkt være gratis, evt. ikke prises mer enn til selvkost for tilrettelegging og tilgang
- Det kan ikke kreves godtgjørelse for viderebruk av offentlig data

Vi støtter derfor utvalgets forslag om å fjerne unntaket om kartdata og eiendomsinformasjon i offentlighetsforskriften, slik at også denne type offentlig informasjon skal være gratis. MBL er derimot ikke enige i at lovbestemmelsene om viderebruk av offentlig informasjon bør legges inn i åndsverksloven. Viderebruk av slik informasjon har ikke bare en næringsside, vi

viser i denne sammenheng til hensynet til gjennomsiktighet og demokratisk kontroll. Bestemmelser om viderebruk bør derfor fortsatt være en del av offentlighetsloven.

MBL vil også peke på offentlig finansierte tjenester kan virke markedshekkende. For mediebransjen vil for eksempel NRKs avanserte gratistjenester som yr.no og trafikkportalen virke innovasjonshindrende for den delen av bransjen som lever av bruker- og annonseinntekter. Når NRKs handlingsrom på nye plattformer er så vid som den synes i dag vil dette ikke bare gjelde der NRK har lansert et tilbud, men også der NRK kan tenkes å lage et tilbud. Her vil andre aktører måtte vurdere risikoen ved å bruke ressurser på et område der NRK etter hvert kan lage et gratistilbud. Vi kan heller ikke se at det er noen grunn til at NRKs offentlig finansierte produksjon skal behandles annerledes enn annen offentlig data. Etter vårt syn bør det åpnes for at også andre får tilgang til dette materialet, og få muligheten til å bruke dette i nye digitale tjenester.

—
Vennlig hilsen
MEDIEBEDRIFTENES LANDSFORENING

Randi S Øgrey
Administrerende direktør